

МІНІСТЕРСТВО СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

м. Київ

06.11.2017

№ 758

Про затвердження рішення колегії
Міністерства соціальної політики України від
27 жовтня 2017 року „Про запровадження
інтегрованої моделі у сфері соціального
захисту населення”

На засіданні колегії Міністерства соціальної політики України 27 жовтня 2017 року розглянуто та обговорено питання щодо запровадження інтегрованої моделі у сфері соціального захисту населення.

З метою надання якісних і доступних послуг державної соціальної підтримки, розширення охоплення соціальними послугами сімей та осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, і з урахуванням результатів засідання колегії Міністерства

НАКАЗУЮ:

1. Затвердити рішення колегії Міністерства соціальної політики України від 27 жовтня 2017 року „Про запровадження інтегрованої моделі у сфері соціального захисту населення”, що додається.

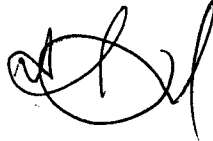
2. Першому заступнику Міністра, заступникам Міністра, державному секретарю, керівникам структурних підрозділів апарату Мінсоцполітики, структурних підрозділів з питань соціального захисту населення обласних державних адміністрацій забезпечити виконання завдань, визначених у рішенні колегії.

3. Керівникам структурних підрозділів апарату Мінсоцполітики забезпечити моніторинг стану виконання завдань, рекомендованих головам обласних державних адміністрацій, керівникам структурних підрозділів з питань соціального захисту населення обласних державних адміністрацій, керівникам служб у справах дітей обласних державних адміністрацій, та щоквартальне подання інформації Департаменту рівня життя та моніторингу соціального розвитку.

4. Першому заступнику Міністра О. Крентовській, директору Департаменту рівня життя та моніторингу соціального розвитку Н. Підлужній забезпечити щоквартальне проведення моніторингу виконання завдань, визначених рішенням колегії.

5. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Міністр

А. Рева

РІШЕННЯ
колегії Міністерства соціальної політики України
„Про запровадження інтегрованої моделі у сфері
соціального захисту населення”

від 27 жовтня 2017 року

м. Одеса

Метою впроваджуваних Урядом реформ у сфері соціального захисту населення є формування сучасної системи захисту прав та інтересів усіх соціальних груп на основі міжнародних норм і європейських стандартів.

Протягом 2016–2017 років основну увагу Уряду було зосереджено на відновленні зростання реальних доходів громадян через проведення комплексних реформ у сфері оплати праці, пенсійного забезпечення, соціальної підтримки населення.

Пріоритетними завданнями соціальної політики на сучасному етапі є:

формування нової моделі соціальної політики держави, спрямованої на розширення сфер і засобів впливу на добробут громадян, насамперед за рахунок використання трудового потенціалу працездатного населення;

підвищення якості та рівня доступності соціальних послуг для соціально вразливих верств населення з метою мінімізації ризиків соціального відчуження сільського населення, сприяння ініціативності територіальних громад у розв'язанні найгостріших соціальних проблем і запобіганні бідності.

Виконанню цих складних завдань значною мірою сприяє проведення децентралізації влади та реформи місцевого самоврядування, спрямованих на формування в Україні економічно спроможних територіальних громад, у тому числі в сільській місцевості, на основі їх добровільного об'єднання. На сьогодні створено 413 об'єднаних територіальних громад, з них 208 отримали додаткові повноваження та ресурси в межах нових міжбюджетних відносин. До кінця 2017 року планується створити ще 252 об'єднані територіальні громади. Загалом після проведення перших місцевих виборів 29.10.2017 та 24.12.2017 в Україні діятиме 665 добровільно об'єднаних територіальних громад.

Концепцією реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади, схваленою розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.04.2014 № 333-р, визначено завдання забезпечити надання високоякісних і доступних публічних послуг відповідно до державних стандартів на базовому рівні – рівні територіальної громади.

Це завдання вимагає запровадження децентралізованої моделі управління у сфері соціального захисту населення, що, зокрема, потребує:

удосконалення механізмів адміністрування державних соціальних програм, а саме: необхідності створення на рівні територіальних громад фронт-офісів для прийому заяв і документів щодо всіх видів послуг, які надаються населенню; удосконалення роботи бек-офісів для прийняття відповідних рішень з урахуванням модернізації системи місцевих державних адміністрацій; запровадження нової системи контролю за виконанням законодавства у сфері соціального захисту та дотримання соціальних прав членів територіальної громади;

забезпечення ефективного передання повноважень у сфері соціальних послуг безпосередньо від районного рівня на рівень об'єднаної територіальної громади, створення умов для виконання виконавчими органами територіальних громад повноважень із організації соціальних послуг відповідно до їхніх потреб у повному обсязі.

Розроблення та запровадження нової інтегрованої моделі управління у сфері соціального захисту населення вимагає застосування системного підходу, технології ведення випадку (кейс-менеджменту) для організації надання комплексної соціальної підтримки сім'ї, яка опинилася в складних життєвих обставинах, і залучення всіх органів державної влади та місцевого самоврядування.

З цією метою Мінсоцполітики апробується декілька моделей надання послуг у сфері соціального захисту органами місцевого самоврядування. Зокрема:

1. У містах, що є обласними центрами, та містах обласного значення.

Разом із територіальними громадами міст розпочато реалізацію пілотних проектів зі створення центрів надання послуг у форматі „Прозорий офіс” (розпорядження Кабінету Міністрів України від 08.08.2016 № 578-р, від 11.10.2017 № 736-р), що має спростити доступ соціально вразливих громадян до адміністративних послуг і різних видів державної соціальної допомоги.

Для проведення робіт, пов'язаних зі створенням і забезпеченням функціонування центрів надання адміністративних послуг у форматі „Прозорий офіс”, у 2017 році передбачено відповідну субвенцію з державного бюджету місцевим бюджетам міст Дніпро, Житомир, Кам'янське, Київ, Кропивницький, Львів, Новоград-Волинський, Одеса, Харків і Черкаси в сумі 113 562,1 тис. гривень. У проекті Державного бюджету України на 2018 рік передбачено субвенцію в сумі 63 562,1 тис. гривень. Також Урядом затверджено порядок та умови надання субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам міст (постанова Кабінету Міністрів України від 11.10.2017 № 779).

Завдяки розвитку такої мережі сучасних центрів забезпечуватиметься прийом заяв і документів для надання соціальної підтримки (соціальної допомоги, соціальних і реабілітаційних послуг тощо) в належно організованих умовах з максимальною доступністю, а також прийняття у законодавчо встановлені терміни рішень щодо такої підтримки.

2. В об'єднаних територіальних громадах.

Об'єднанням територіальних громад забезпечується можливість створення нової інтегрованої моделі надання соціальних послуг громадянам за місцем проживання. Ця модель спрямовується на об'єднання та інтегрування наявних ресурсів (приміщень, фінансів, кадрів) для розвитку комплексу послуг, які відповідають потребам мешканців громади та є економічно обґрунтованими.

Утворення об'єднаних територіальних громад має супроводжуватися розвитком системи надання соціальних послуг у цих громадах за місцем проживання людини, без вилучення її зі звичного середовища проживання та запровадження інноваційних послуг, зокрема, для осіб з інвалідністю, дітей, літніх людей, постраждалих від торгівлі людьми та домашнього насильства. Наближенням до населення послуг у сфері соціального захисту (призначення державної допомоги, субсидій, пільг та інших соціальних виплат сім'ям, що опинилися в складних життєвих обставинах, послуг у сфері соціального страхування та пенсійного забезпечення, сприяння зайнятості) має забезпечуватись підвищення рівня доступності соціальної підтримки громадян, покращення її якості внаслідок посилення спроможності громад виконувати свої повноваження у цій сфері.

Запровадження інтегрованої моделі надання соціальних послуг потребує застосування нових, більш ефективних методик визначення потреби громад у послугах, середньострокового соціального планування, програмно-цільового методу бюджетування, застосування технології ведення випадку (кейс-менеджменту), створення в громадах єдиного соціального простору, спрямованого на покращення добробуту її членів, та підвищення професійної компетентності всіх суб'єктів соціальної роботи.

Запровадженню такої моделі має передувати її апробація у визначених пілотних громадах.

Для сприяння об'єднаним територіальним громадам у виконанні повноважень з питань соціального захисту населення та захисту прав дітей Мінсоцполітики затверджено Методичні рекомендації щодо діяльності об'єднаної територіальної громади у сфері соціального захисту населення (наказ Мінсоцполітики від 21.06.2017 № 1030 (зі змінами), що є основою для подальшого розроблення вказаної моделі та її апробації. У 40 пілотних об'єднаних територіальних громадах, визначених цим наказом, розпочато роботу щодо створення певних управлінських механізмів моделі, а саме утворення управлінських підрозділів з питань соціального захисту, введення посад фахівців із соціальної роботи, створення центрів надання адміністративних послуг, віддалених робочих місць у старостатах, визначення завдань щодо захисту дітей і створення служб у справах дітей.

Мінсоцполітики за підтримки ЮНІСЕФ і Світового банку проведено низку семінарів-нарад для голів об'єднаних територіальних громад, керівників структурних підрозділів з питань соціального захисту населення облдержадміністрацій, служб у справах дітей і регіональних центрів

соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді Київської, Житомирської, Чернігівської, Одеської, Вінницької, Миколаївської, Луганської, Донецької, Закарпатської, Львівської, Івано-Франківської та Чернівецької областей. До участі у зазначених заходах залучалися представники Мінфіну, Мінрегіону, Мінмолодьспорту та Асоціації міст України.

Станом на 01.10.2017 понад 600 фахівців отримали базові знання щодо створення інтегрованої системи соціальних послуг на рівні громади. Навчальними заходами було охоплено представників близько 45 % від загальної кількості створених об'єднаних територіальних громад.

Попри позитивні зрушення у формуванні децентралізованої системи надання соціальних послуг потребує розв'язання низка проблемних питань у діяльності об'єднаних територіальних громад щодо реалізації повноважень у сфері соціального захисту населення, а саме:

зменшення обсягу соціальних послуг, що надавались населенню до утворення об'єднаної територіальної громади;

недостатній рівень впровадження механізмів і форм співробітництва об'єднаних територіальних громад у розвитку соціальних послуг для різних категорій населення;

недостатній кадровий ресурс для організації соціальної роботи в громаді, зокрема, щодо своєчасного виявлення сімей / осіб, які потрапили в складні життєві обставини, та надання їм підтримки, запобігання домашньому насильству, жорсткому поводженню з дітьми, втраті дітей через недогляд і нехтування їхніми потребами, розв'язання питань опіки та піклування над повнолітніми недієздатними та обмежено дієздатними особами;

недостатній рівень кваліфікації працівників, які виконують функції у сфері соціального захисту населення;

відсутність дієвих механізмів взаємодії структурних підрозділів соціального захисту населення райдержадміністрацій з об'єднаними територіальними громадами, зокрема, щодо належної організації прийому документів в об'єднаних територіальних громадах;

закриття стаціонарних відділень територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг) і переведення підопічних до обласних будинків-інтернатів для громадян похилого віку та надання соціальних послуг.

Основними результатами запровадження нової моделі мають бути: доступність послуг для соціально вразливих громадян, безпечність умов проживання дитини в громаді, наявність сімейно орієнтованих послуг, ліквідація інституційних форм виховання дітей, догляду за літніми особами та особами з інвалідністю, підвищення рівня зайнятості населення та зменшення його залежності від соціальних виплат і субсидій, зниження ризиків потрапляння в ситуацію торгівлі людьми.

Спільна робота Мінсоцполітики, Пенсійного фонду України, державної служби зайнятості, Фонду соціального страхування, місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування усіх рівнів, а також

підтримка міжнародних організацій має забезпечити зміцнення потенціалу територіальних громад у наданні якісних і доступних послуг державної соціальної підтримки, ширше охоплення соціальними послугами сімей та осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, запровадження упереджувальних механізмів потрапляння в такі ситуації.

КОЛЕГІЯ ВИРШИЛА:

1. Забезпечити реалізацію завдань, визначених Середньостроковим планом пріоритетних дій Уряду до 2020 року, Планом пріоритетних дій Уряду на 2017 рік (розпорядження Кабінету Міністрів України від 03.04.2017 № 275-р) та Планом заходів на 2017 рік, спрямованих на активізацію реформування місцевого самоврядування та державну підтримку добровільного об'єднання територіальних громад (розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.09.2017 № 682-р), щодо сприяння розвитку соціальних і реабілітаційних послуг у територіальних громадах.

Перший заступник Міністра,
державний секретар,
заступники Міністра,
керівники структурних
підрозділів Мінсоцполітики

2. Головам обласних державних адміністрацій рекомендувати:

2.1. Посилити координацію та методичний супровід діяльності об'єднаних територіальних громад у сфері забезпечення соціального захисту населення, утворення в їхніх виконавчих органах структурних підрозділів з питань соціального захисту населення, служби у справах дітей (введення посади уповноваженого представника із захисту прав дітей), забезпечити моніторинг стану надання соціальних послуг.

2.2. Посилити роботу щодо запровадження елементів інтегрованої моделі соціального захисту на місцевому рівні, зокрема, в об'єднаних територіальних громадах.

2.3. Вживати заходів з покращення співпраці місцевих державних адміністрацій та об'єднаних територіальних громад щодо створення умов для надання якісних послуг у сфері соціального захисту на рівні територіальної громади, зокрема, зі створення фронт-офісів для організації прийому заяв і документів щодо призначення усіх видів соціальної підтримки та з питань опіки та піклування над повнолітніми недієздатними та обмежено дієздатними особами.

2.4. Запровадити заходи з підготовки в об'єднаних територіальних громадах фахівців з питань прийому заяв і документів щодо призначення усіх видів соціальної допомоги, житлових субсидій, пільг і компенсацій для реалізації прав громадян на соціальний захист.

2.5. Проводити консультативну роботу із представниками об'єднаних територіальних громад з питань надання ними інформаційних послуг зі сприяння зайнятості під час прийому заяв і документів щодо призначення державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям, до складу яких входять працездатні непрацюючі громадяни, сприяти створенню умов для залучення таких осіб до активного пошуку роботи або участі в суспільно корисних роботах.

2.6. Сприяти впровадженню та розвитку в об'єднаних територіальних громадах інноваційних та інтегрованих соціальних послуг, введенню посад фахівців із соціальної роботи відповідно до потреб територіальних громад.

2.7. Сприяти в оцінюванні територіальними громадами потреб у забезпеченні фахівцями із соціальної роботи – координаторами (кейс-менеджерами) для здійснення соціальної підтримки вразливих категорій населення, у тому числі сімей з дітьми.

Строк виконання – постійно

2.8. Визначити потребу в підготовці фахівців для надання інтегрованих послуг і вжити заходів з організації та проведення навчальних семінарів для представників об'єднаних територіальних громад з питань визначення потреб у соціальних, реабілітаційних послугах, проведення інвентаризації надання таких послуг різним категоріям населення.

Строк виконання – грудень 2017 року

2.9. Створити та забезпечити функціонування регіонального та місцевого інформаційного ресурсу з питань надання в об'єднаних територіальних громадах інноваційних та інтегрованих соціальних послуг.

Строк виконання – I півріччя 2018 року

2.10. Створити умови для розвитку ринку соціальних послуг шляхом запровадження механізму їх соціального замовлення і публічних закупівель, підтримки соціальних проектів громадських організацій тощо.

2.11. Посилити виявлення та ідентифікацію осіб, які постраждали від торгівлі людьми, шляхом співпраці із суб'єктами, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми в межах реалізації Національного механізму взаємодії.

2.12. Забезпечити співпрацю з територіальними підрозділами боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, щодо надання допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми.

2.13. Забезпечити проведення інформаційно-просвітницької роботи з питань забезпечення рівних можливостей для жінок і чоловіків, запобігання

насильству в сім'ї, протидії торгівлі людьми, зокрема, проведення роз'яснювальної роботи серед населення стосовно небезпеки втягнення у ситуацію торгівлі людьми на території Російської Федерації під приводом працевлаштування кур'єром-експедитором.

Строк виконання – постійно

2.14. Вжити заходів щодо погашення заборгованості з виплати компенсації фізичним особам, які надають соціальні послуги.

Строк виконання – I півріччя 2018 року

3. Структурним підрозділам соціального захисту населення обласних державних адміністрацій:

3.1. Провести аналіз роботи надавачів соціальних, реабілітаційних послуг у регіоні, сприяти недопущенню зниження рівня та якості послуг порівняно з тими, що надавалися до утворення територіальних громад, надати територіальним громадам пропозиції щодо розвитку соціальних, реабілітаційних послуг відповідно до їхніх потреб.

Строк виконання – I квартал 2018 року

3.2. Удосконалити систему взаємодії об'єднаних територіальних громад зі структурними підрозділами райдержадміністрацій щодо впровадження функцій із приймання заяв і документів громадян для надання послуг із соціальної підтримки на рівні територіальних громад, зокрема, в центрах надання адміністративних послуг.

Строк виконання – I півріччя 2018 року

3.3. Вживати заходів щодо недопущення закриття стаціонарних відділень територіальних центрів соціального обслуговування (надання соціальних послуг) і недопущення переведення підопічних до інтернатних установ області.

3.4. Надавати об'єднаним територіальним громадам повну інформацію про соціально вразливі групи громадян, що проживають на території об'єднаної територіальної громади, їхні потреби, про осіб, які проживають в інтернатних установах, а також про надавачів послуг.

Строк виконання – щопівроку

3.5. Сприяти взаємодії та об'єднанню ресурсів об'єднаних територіальних громад для запровадження спеціалізованих послуг щодо паліативного догляду, ресоціалізації нарко- та алкозалежних членів громади та інших послуг.

3.6. Проводити роз'яснювальну роботу з керівниками об'єднаних територіальних громад щодо кадрового забезпечення сфери соціального захисту, введення фахівців із соціальної роботи – координаторів (кейс-менеджерів), вжиття заходів з підвищення їхньої професійної компетентності, залучення недержавних громадських організацій до надання послуг.

3.7. Забезпечити належне інформування соціально вразливих категорій населення про їхні права у сфері соціального захисту.

Строк виконання – постійно

4. Службам у справах дітей обласних державних адміністрацій:

4.1. Провести аналіз реалізації виконавчими органами об'єднаних територіальних громад повноважень із захисту прав дітей та розвитку сімейних форм виховання, надання соціальних послуг із профілактики соціального сирітства на рівні територіальної громади з метою створення безпечних і сприятливих умов для зростання дітей у сімейному середовищі в громаді, запобігання влаштуванню дітей за заявами батьків до закладів інституційного догляду.

Строк виконання – I квартал 2018 року

4.2. Удосконалити систему взаємодії виконавчих органів об'єднаних територіальних громад зі службами у справах дітей райдержадміністрацій, чітко визначити рівні відповідальності з питань захисту дітей, процедури взаємодії, моніторингу, ведення баз даних тощо.

4.3. Забезпечити аналіз визначення контингенту вихованців інтернатних закладів за місцем походження дитини, сформувані відповідні списки та надіслати їх до об'єднаних територіальних громад для з'ясування ситуації щодо реінтеграції дитини в сімейне, родинне середовище, вжиття заходів і визначення потреби в розвитку послуг для запобігання потраплянню дітей до інтернатних закладів.

Строк виконання – I півріччя 2018 року

4.4. Сприяти запровадженню в об'єднаних територіальних громадах програм відповідального батьківства, сімейно орієнтованих послуг для підтримки соціально вразливих сімей із дітьми, створенню патронатних сімей і влаштуванню в них дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах.

Строк виконання – постійно